

Bilaga 1. Kvantitativ redovisning av uppgifter i uppföljningarna

Vi har sammanställt en del av de uppgifter som redovisats i uppföljningarna av våra granskningsrapporter. De utgör sedan 2019 års uppföljning underlag för en kvantitativ redogörelse för mottagande och genomslag av vår granskning. De kvantitativa uppgifterna tydliggör resultatet av Riksrevisionens effektivitetsgranskning utifrån en uppsättning frågor om hur granskningsrapporterna har mottagits och om åtgärder som de har föranlett. Uppföljningen görs alltid på några års sikt och målsättningen är att 4 till 5 år ska ha gått sedan granskningsrapporterna publicerades.

Det är svårt att bedöma om det just är Riksrevisionens granskningsrapporter som föranlett åtgärder från regeringen och övriga granskade organisationer. Därför ska resultaten tolkas med försiktighet. Det kan också vara svårt att inom ramen för uppföljningen bedöma om de vidtagna åtgärderna lett till förbättringar av verksamheten.

Genomslaget av Riksrevisionens granskning

Riksrevisionen har i arbetet med att ta fram den här rapporten följt upp sammantaget 22 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen som publicerades under perioden april 2016 till mars 2017. Granskningsrapporterna är slumpmässigt utvalda bland de totalt 37 rapporter som publicerades under perioden. Urvalet har därefter korrigerats för att uppföljningen ska omfatta granskningsrapporter på flera utskottsområden.

Uppföljningen visar att Riksrevisionen riktat rekommendationer till regeringen och övriga granskade organisationer i totalt 18 granskningsrapporter. I 14 rapporter riktade Riksrevisionen rekommendationer till regeringen och i 9 fall till övriga granskade organisationer. En granskningsrapport kan innehålla rekommendationer till både regeringen och övriga granskade organisationer. Det kan finnas flera skäl till att Riksrevisionen inte lämnat rekommendationer i sina granskningsrapporter. Att en granskningsrapport saknar rekommendationer utesluter inte att regeringen eller övriga granskade organisationer kan ha haft nytta av rapporten eller att den kan bedömas ha lett till åtgärder. I enstaka fall bedöms regeringen ha vidtagit åtgärder med anledning av en granskning även om rekommendationerna enbart riktats till myndigheter. Också det omvända kan gälla när myndigheter vidtagit åtgärder utan att ha fått rekommendationer. Sådana fall framkommer inte i redogörelsen nedan, eftersom vi där utgår från vem rekommendationen riktats till.

Vid uppföljningen har det också framkommit att riksdagens utskott vid några tillfällen har riktat tillkännagivanden till regeringen vid beredningen av regeringens skrivelse.

Nedan redovisar vi information som framkommit i uppföljningarna om regeringens och de granskade organisationernas mottagande och åtgärder till följd av Riksrevisionens granskning. I tabeller redovisar vi uppgifter från årets uppföljning tillsammans med motsvarande uppgifter från tidigare års uppföljningsrapporter. Det gör det möjligt att jämföra granskningens mottagande och genomslag över tiden.

Mottagande och genomslag

Sammantaget bedömer vi att 17 av de uppföljda rapporterna lett till åtgärder. En granskning kan innehålla rekommendationer till både regeringen och andra organisationer. Nedan följer vi upp granskningarna utifrån vem rekommendationerna riktats till.

Tabell 1 redovisar uppgifter i uppföljningarna av granskningsrapporter där Riksrevisionen riktat rekommendationer till regeringen. Av tabellen framgår att regeringen i de flesta fall, enligt vår bedömning, har vidtagit åtgärder med anledning av granskningsrapporterna.

Det relativa genomslaget (andelen ja-svar) för de rapporter som följts upp i år är något lägre i jämförelse med de som följdes upp 2020. Det är dock högre än uppföljningsåret 2019. Det går därför inte att dra några bestämda slutsatser om någon trendmässig förändring genom att jämföra uppgifterna över tid. Vidare är antalet uppföljda granskningar litet och perioden sträcker sig enbart över tre år. Vad som framkommit i år vad gäller genomslaget måste sägas vara i linje med resultaten från tidigare år.³⁴⁶

Tabell 1 Antal granskningar med rekommendationer till regeringen. Har regeringen vidtagit åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskning?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	14	12	2	0
2020	17	15	1	1
2019	16	10	3	3

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Motsvarande gäller för de granskningsrapporter där vi riktat rekommendationer till övriga organisationer, det vill säga myndigheter eller bolag. Som framgår av tabell 2 har organisationerna, enligt Riksrevisionens bedömning, i de flesta fall vidtagit åtgärder med anledning av granskningarna. Det relativa genomslaget för de rapporter som följts upp i år (andelen ja-svar) är något högre i jämförelse med den uppföljning vi gjorde 2020 och klart högre än uppföljningen 2019.

Tabell 2 Antal granskningar med rekommendation till övriga organisationer. Har de granskade organisationerna vidtagit åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskning?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	9	8	0	1
2020	11	9	1	1
2019	15	9	1	5

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

³⁴⁶ Uppgifterna för uppföljningsåren 2020 och 2019 är hämtade från uppföljningsrapporterna för respektive år.

Eftersom antalet uppföljda granskningar är lågt är det ändå inte möjligt att med någon större säkerhet dra slutsatser om en positiv trend utifrån observationer från tre år. Av uppgifterna framgår samtidigt att det var relativt sett svårare att bedöma genomslaget av de granskningar som följdes upp i 2019 års uppföljning än efterkommande år.

Ännu ett sätt för Riksrevisionen att följa upp mottagandet av granskningsrapporter är att samla information om huruvida regering och övriga organisationer haft nytta av vår granskning. Som framgår av tabellen nedan har regeringen i årets uppföljning liksom tidigare år i de flesta fall uppgett att den haft nytta av granskningsrapporterna från Riksrevisionen. Att regeringen angett att den haft nytta av granskningen behöver inte betyda att man vidtagit åtgärder med anledning av den.

Tabell 3 Uppgifter om regeringens mottagande. Har regeringen uppgett att den haft nytta av granskningen?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	14	10	2	2
2020	17	11	5	1
2019	16	10	1	5

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

De flesta av de övriga granskade organisationerna i årets uppföljning anger att de haft nytta av rapporten. Det handlar fortsatt om ett litet antal granskningar. En möjlig tolkning är ändå att andelen positiva svar ökar över de tre år som redovisas här. Andelen som inte kunnat svara var lika hög i årets uppföljning som för två år sedan.

Tabell 4 Uppgifter om övriga organisationers mottagande. Har organisationerna uppgett att de haft nytta av granskningen?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	9	6	0	3
2020	11	7	3	1
2019	15	7	3	5

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Åtgärder med anledning av granskningarna

I uppföljningarna av granskningsrapporterna finns även information om de åtgärder som regeringen och övriga granskade organisationer vidtagit med anledning av vår granskning. I tabellen nedan sammanställs uppgifter för de uppföljningar där vi bedömt att regeringen vidtagit åtgärder med anledning av granskningen. Här framgår att de enskilt vanligaste åtgärderna från regeringen varierar mellan åren, men att regeringen återkommande kan vidta åtgärder genom att ge en eller flera myndigheter uppdrag i regleringsbrev. Exempel på vad som kan ingå i kategorin annan åtgärd är att granskningsrapporter används som underlag vid beredning av olika beslut eller i utredningsdirektiv.

Tabell 5 Vilka åtgärder har regeringen aviserat eller vidtagit med anledning av granskningsrapporten? Uppställt efter uppföljningsår och åtgärd.

	2021	2020	2019
Tillsätta utredning, eller tilläggsuppdrag	5	9	6
Göra egen översyn av lagstiftning	3	4	5
Ge myndighet/er uppdrag i regleringsbrev	5	8	7
Utveckla sin egen redovisning	3	6	2
Annan åtgärd	7	10	8

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

På motsvarande sätt redovisas sammanställd information i uppföljningarna avseende de granskningsrapporter som bedömts ha föranlett åtgärder från de granskade organisationerna, utöver regeringen. Det framgår av tabellen att en återkommande åtgärd över åren är att utveckla och förtydliga redovisning eller information.

Tabell 6 Vilken typ av åtgärder har de granskade organisationerna aviserat eller vidtagit med anledning av granskningsrapporten? Uppställt efter uppföljningsår och åtgärd.

	2021	2020	2019
Utveckla/ändra sina instruktioner för verksamheten	5	5	2
Omorganisera sin verksamhet	2	4	4
Utveckla/förtydliga sin redovisning eller information	5	5	7
Annan åtgärd	3	4	6

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Av tabellerna framgår att Riksrevisionen bedömer att regeringens och de granskade organisationernas åtgärder inneburit förbättringar, men också att det är ett svårt ställningstagande.

Tabell 7 Har regeringens åtgärder inneburit förbättringar?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	12	7	1	4
2020	15	9	0	6
2019	10	6	0	4

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Tabell 8 Har organisationernas åtgärder inneburit förbättringar?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	8	6	1	1
2020	9	7	1	1
2019	9	7	0	2

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Riksrevisionens samlade bedömning (alla uppföljningar inkluderade) är att det ofta finns kvarstående problem eller brister i de granskade verksamheterna, men att också detta kan vara svårbedömt.

Tabell 9 Finns kvarstående problem eller brister i den granskade verksamheten?

Uppföljningsår	Antal	Ja	Nej	Kan inte svara
2021	22	8	2	12
2020	20	13	2	5
2019	18	10	2	6

De uppföljningar som redovisas i tabellen är gjorda några år efter att granskningsrapporterna publicerats. Målsättningen är att följa upp granskningar 4 till 5 år efter publicering.

Riksarkivet

Grund för uttalande med reservation: Riksarkivet har redovisat ett ackumulerat underskott för avgiftsområdet Digitaliseringstjänster om 23 863 kronor per den 31 december 2019. Det ekonomiska målet för Digitaliseringstjänster är full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgifterna beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga kostnader. Riksarkivet har under flera års tid byggt upp det ackumulerade underskottet vilket avviker från det ekonomiska målet om full kostnadstäckning.

Åtgärder: Riksarkivet har äskat om ökade anslagsmedel för att lösa underskottet alternativt att få ett ändrat ekonomiskt mål för Digitaliseringstjänster.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Grund för uttalande med reservation: Strålsäkerhetsmyndigheten har överskridit ramen för beställningsbemyndigandet gällande anslag UO 6, 3:1 ap.2 Forskning (ram). Bemyndiganderamen uppgår till 70 000 000 kronor medan utestående åtaganden enligt årsredovisningen uppgår till 83 959 000 kronor. Strålsäkerhetsmyndigheten har även överskridit det av regeringen beslutade slutåret (2023) avseende beställningsbemyndigandet för samma anslag genom att ingå åtaganden på 375 000 kronor för år 2024.

Åtgärder: Strålsäkerhetsmyndigheten har upprättat en åtgärdsplan med aktiviteter som ska säkerställa att de inte överskrider ramen för beställningsbemyndigandet i framtiden.